

Дослідження штучного інтелекту в Україні: здобутки та перспективи

Сучасні наукові дослідження мають переважно міждисциплінарний характер, і, на думку фахівців, ця тенденція дедалі посилюватиметься. На межі кількох галузей науки виникло вже чимало нових напрямів, серед яких і роботи над створенням штучного інтелекту, що виокремилися у самостійну галузь порівняно нещодавно й тісно пов'язані зі здобутками інформатики, кібернетики, математики, комп'ютерної лінгвістики, робототехніки та навіть філософії. Вчені не мають одностайної позиції у питанні визначення даного об'єкту досліджень: ведучи мову про штучний інтелект, його здебільшого тлумачать як формалізацію завдань і функцій, подібних до тих, які виконує людина. За вказаним напрямом працює й створений 1991 р. Інститут проблем штучного інтелекту (ІПШІ) МОН України та НАН України. Про здобутки його фахівців та перспективи подальших досліджень у зазначеній галузі розповів програмі «Позиція» парламентського телеканалу «Рада» директор установи – член-кореспондент НАН України А. Шевченко.

За словами гостя передачі, при вивченні можливостей створення технологій штучного інтелекту як прототип використовують людину. Проте труднощі полягають у тому, що досі немає однозначного уявлення про людську свідомість, а також критеріїв визначення розумності інтелектуальних машин. Нині сконструйовано вже багато роботів, які здатні розпізнавати людську мову, генерувати зв'язний, логічно послідовний текст і мають машинний зір. Однак метою вчених є створення в подальшому таких машин, які могли б спілкуватися з людиною так, як люди спілкуються між собою, і бути максимально комфортними для користувачів. Передбачається, що згодом інтелектуальні роботи зможуть повністю звільнити людину від виконання некваліфікованої або небезпечної діяльності та максимально точно реагуватимуть на голосові команди (персональні комп'ютери наступних поколінь, наприклад, можна буде програмувати саме в такий спосіб – не залучаючи до цього процесу ІТ-спеціалістів).

Вітчизняні науковці теж мають вагомі здобутки в галузі штучного інтелекту, зокрема у вивченні головного мозку. Результати фундаментальних досліджень, здійснених фахівцями ІПШІ НАН України і вже застосовуваних у медичній практиці, довели, що процес реанімування людини, яка перебуває у стані клінічної смерті, має тривати щонайменше 20 хвилин, а не 5, як досі вважалося, оскільки навіть через такий відносно тривалий відрізок часу людина ще має шанс повернутися до повноцінного життя. Крім того, вчені розробили теорію, згідно з якою створення штучного інтелекту вважається можливим за умови наявності штучної свідомості й, відповідно, штучної особистості.

Чимало проектів учених ІПШІ НАН України належать до визначених пріоритетних напрямів науки в нашій країні й виконуються, зокрема, в межах цільової науково-технічної програми НАН України «Дослідження і розробки з

проблем підвищення обороноздатності і безпеки держави». Для задоволення потреб оборонної сфери призначені: комп'ютерні системи, здатні знищувати безпілотні літальні апарати; спеціальні шоломи для корекції психофізіологічного стану людини після стресової ситуації (в тому числі в бойових умовах); довгострокова вогнева точка, обладнана інтелектуальною системою для автоматичної ідентифікації та (за потреби) ліквідації рухомих об'єктів.

Насамкінець А. Шевченко зауважив, що для нашої країни надзвичайно важливо продовжувати фундаментальні й прикладні дослідження в галузі штучного інтелекту, адже в майбутньому досягнення з даного напрямку будуть однією з невід'ємних складових економічного процвітання будь-якої держави та її успіху на міжнародному ринку новітніх технологій. Нагальною потребою є також налагодження тіснішої співпраці між замовниками, розробниками та виробниками такого наукоміського продукту.

Переглянути відеозапис телепередачі: <http://g.ua/Dicw> (*Дослідження штучного інтелекту в Україні: здобутки та перспективи // Національна академія наук України (http://g.ua/Dicn). – 2015. – 11.12).*